

TEOLOGISK MISJONSUNDERVISNING I NORGE 1939–1954

av

OLAV GUTTORM MYKLEBUST

Den misjonsundervisningen som det her ganske kort skal gjøres rede for, gjelder de forelesningene som har vært holdt ved Det teologiske Menighetsfakultet i forbindelse med den spesielle lærerstillingen i misjonsfag som fakultetet opprettet i slutten av 1930-årene. Stillingen som «adjunktstipendiat i kirkehistorie med særlig forpliktelse til å foredra misjonskunnskap» (som den offisielle tittel opprinnelig lød) ble etter noen år gjort om til lektorat i misjonsvitenskap (1944) og dette igjen til dosentur i samme disiplin (1946).

Hovedtyngden av misjonsundervisningen har i de årene det her er tale om, gjeldt *kandidatene* («*praktikandene*»). Reglementet for de praktisk-teologiske seminarer fastsetter at det blant lærerne også skal være en som «har å foredra så vel misjonens teori som dens historie, idet vekten legges på fremstillingen av norsk misjonsvirksomhet og dens sammenheng med prestens gjerning». I samsvar med denne definisjon av kunnskapskravene har misjonsundervisningen samlet seg om disse hovedpunktene: 1. Utsyn over misjonshistorien, 2. Orientering i den aktuelle misjonssituasjonen, 3. Norsk misjon (historisk og aktuell innføring), 4. Grunnriiss av misjonsteorien, og 5. Presten som misjonsarbeider. Den praktisk-teologiske undervisningen — som følger etter avsluttet teoretisk studium («*embetseksamen*») — strekker seg over to semestre (dvs. et helt år). Alle som tar del, må følge undervisningen regelmessig. Av det samlede time-tall er ca. 45 timer blitt tildelt vårt fag («*misjonskunnskap*»). Det kan tilføyes at siden 1942 har den som skriver disse linjene, stått for misjonsundervisningen også ved Det praktisk-teologiske seminar (ved Universitetet i Oslo).

Det er imidlertid blitt holdt misjonsforelesninger også for

studentene. Disse emnene er blitt behandlet: «Biskop Schreuder og den norske zulumisjon» (1940 II), «Norsk misjon gjennom hundre år» (1942 I), «Misjon og teologi» (1942 II, fortsatt 1943 I), «Kirke og misjon» (1943 II), «Oppgaver og problemer i etterkrigstidens verdensmisjon» (1945 II), «Verdensmisjonsmøtet i Whitby — perspektiver og problemer» (1947 II), «Verdensmisjonen og kirkens enhet» (1948 I), «Innføring i misjonsvitenskapen» (1948 II, fortsatt 1949 I), «Streiftog i den misjonsvitenskapelige litteraturen i det siste desenniet» (seminar, 1949 II), «Innføring i misjonær-tjenesten» (seminar, 1950 II), «Kristne personligheter blant de fargete folkene» (1951 I), «Den misjonerende kirken» (1951 II), «Kirkens misjonsoppdrag» (1952 I), «Aktuelle misjonsoppgaver» (1952 II, fortsatt 1953 I), «Skottlands innsats i verdensmisjonen» (1953 II), «Hovedlinjer i kirkens historie i det 19. og 20. århundre med særlig sikte på verdensmisjonen» (1954 I) og «Verdensmisjonen i våre dager med særlig sikte på de unge kirkene» (1954 II).

De to seminarerne samt forelesnings-serien «Den misjonerende kirken» omfattet to timer pr. uke, de øvrige forelesnings-seriene en time pr. uke. Tilhørertallet varierte sterkt — fra 51 (1943 II) til 3 (1953 II). De emnene som samlet flest tilhørere, var «Kirke og misjon» (51), «Verdensmisjonen og kirkens enhet» (43) og «Norsk misjon gjennom hundre år» (36). Seminaret over «Innføring i misjonærtjenesten» — et spesielt kurs — hadde forbausende mange deltakere (26). Dette seminaret talte også noen få praktikander. Det samlede tilhører(deltaker)-tall for de forelesningene (seminarene) det her gjelder, var 373, og det gjennomsnittlige tall 19. Det må dog nevnes at ikke alle som tegnet seg som tilhørere, fulgte forelesningene helt til slutt. Av det samlede tall på M.F.-studenter som i årene 1948—1954 (for hvilke det foreligger mer detaljerte oppgaver) studerte i Oslo, utgjorde «misjonsforelesnings-studentene» vel 8 %. I betraktning av at det her ikke bare dreier seg om forelesninger som studentene fritt kan følge eller la være å følge (det gjelder jo det teoretiske studiet i det hele), men også om stoff som ikke er pensum og følgelig kommer som et ikke-foreskrevet «ekstra»,

må dette tallet sies å være oppmuntrende — selv om vi selv sagt gjerne hadde sett at det hadde vært atskillig høyere!

Misjonsvitenskapen har her i landet ennå ikke fått den faste plassen i presteutdannelsen som den har krav på. I forbindelse med «theoreticum» kommer den inn, som vi nettopp nevnte, bare som et tilleggsfag (for de studentene som har interesse av å følge forelesninger i det). Og selv til «practicum», hvor misjonsundervisningen er obligatorisk, er det bare delvis eksamensfag. Misjonsvitenskapen — det skulle si seg selv — er imidlertid et fag av så stor viktighet at det burde få rang av selvstendig eksamensfag. For øvrig er det gode grunner som taler for å overføre dette faget fra «practicum» til «theoreticum» (hvor det saklig har sin plass) — og å kombinere det med religionshistorie, eventuelt også med ekumenikk. Men dette kan vi ikke gå nærmere inn på i denne forbindelsen.